

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

"Προσερχόμεθα ούν μετά παρησίας τώ θρόνω της χάριτος"

Η ταραχή και η δειλία απέναντι στις δύσκολες περιστάσεις του βίου μας, όπως είναι οι ασθένειες, ο θάνατος, η φτώχεια, οι αδικίες, οι συκοφαντίες και τα όμοια, είναι μια φυσική αντίδραση. Ταρασσόμαστε και δειλιάζουμε, είτε το ομολογούμε είτε όχι, γιατί αυτά τα γεγονότα δε βρίσκονταν στο αρχικό σχέδιο του Θεού για μας. Προέκυψαν ως αποτελέσματα της απομακρύνσεώς μας από τη ζωή του Θεού. Είναι παράσιτα που απομυζούν την ικμάδα της ζωής μας. Ταυτόχρονα, βέβαια, μας υπενθυμίζουν ότι δεν πρέπει να κλεινόμαστε στα στενά όρια αυτής της ζωής, την οποία δηλητηριάζουν η ασθένεια, οι αδικίες και ο θάνατος.

Ο απ. Παύλος, που είχε "νουν Χριστού", και ταυτόχρονα γνώση "των βαθέων του σατανά", μας δίνει στο σημερινό αποστολικό ανάγνωσμα τις προϋποθέσεις και τον τρόπο της υγιούς αντιμετώπισης όλων των προβλημάτων. Το ασάλευτο στήριγμα, στο οποίο μπορούμε να στηριχθούμε, είναι ο σταυρός του Χριστού, ο οποίος είναι η ανακεφαλαίωση όλου του μυστηρίου της σωτηρίας μας.

Η σωτήρια ομολογία

Βασική λοιπόν προϋπόθεση είναι η πίστη στο θεανδρικό πρόσωπο του Χριστού. Πρέπει, δηλαδή, να "κρατούμε την ομολογία" της πίστης μας στο πρόσωπο και το λόγο Του. Αυτό μπορούμε να το κάνουμε επειδή η πίστη μας δεν είναι φαντασία· ο "αρχηγός της σωτηρίας" μας δεν είναι ένας απλός θνητός άνθρωπος, που σκέφτηκε, φαντάστηκε και είπε μερικά πράγματα. Έχει "διέλθει" τους ουρανούς, δηλαδή, ως άνθρωπος έχει ξεπεράσει κάθε τελειότητα που μπορεί να συλλάβει ο ανθρώπινος νους και τώρα, με την ανθρωπότητα που προσέλαβε από την Παναγία μας, βρίσκεται "εκ δεξιών του Πατρός". Είναι Θεός αληθινός και τέλειος άνθρωπος. Εξαιτίας Του λοιπόν πιστεύουμε και ομολογούμε την αγάπη του Θεού για το ανθρώπινο γένος. Πιστεύουμε και ομολογούμε ότι ο Θεός είναι κυβερνήτης και προνοητής του παντός. Και αυτός ο Κυβερνήτης δεν είναι τελείως διαφορετικός από εμάς· είναι Θεός οικείος. Μεταξύ Θεού και κτισμάτων μπορεί να υπάρχει χαώδης διαφορά, όμως στο Χριστό βλέπουμε τη δική μας φύση, ένδοξη και αφθαρτισμένη.

Ο Χριστός πήρε επάνω Του όλες τις συνέπειες της αμαρτίας μας. Πήρε από την Παναγία μητέρα Του σάρκα θνητή και παθητή, όμοια με τη δική μας, με όλα τα αδιάβλητα πάθη, τον κόπο, την πείνα, τη δίψα, τη δειλία απέναντι στο θάνατο, "χωρίς" όμως "αμαρτίες". Με αυτή τη σάρκα πέρασε κατά τον επίγειο βίο Του από όλους τους πειρασμούς που μπορεί να περάσει ο άνθρωπος, τους οποίους αντιμετώπισε με τη θέληση και την ενέργεια της ανθρώπινης φύσης Του. Στις πιο κρίσιμες στιγμές, μάλιστα, της "δημόσιας δράσης" Του εγκατέλειψε την ανθρώπινη φύση Του τελείως αβοήθητη από την θεία Του ενέργεια, ώστε να χρειάζεται - όπως στη Γεθσημανή - την ενίσχυση αγγέλων. Έτσι ο Χριστός, ως άνθρωπος νίκησε τον κόσμο· ως άνθρωπος, υπακούοντας στον ουράνιο Πατέρα, κατόρθωσε να γίνει υπερκόσμιος. Πρέπει να έχουμε όμως πάντα στο νου μας ότι αυτή η "εγκατάλειψη" της ανθρώπινης φύσης του Χριστού στις δυσχέρειες του ανθρώπινου βίου δεν του επιβλήθηκε αναγκαστικά· ήταν επιθυμία Του. Κατά την προσφιλή έκφραση του αγίου Νικόδημου, επιθυμούσε διακαώς να πάθει για τον άνθρωπο. Ο κόπος, η πείνα, η δειλία ενεργούσαν επάνω Του με τη θέληση Του. Σύμφωνα με τον άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό, ο Χριστός "θέλων... επείνασε, θέλων εδίψησε, θέλων εδειλίασε, θέλων απέθανε".

Με παρηγοσία στο θρόνο της Χάριτος

Αυτά τα στοιχεία από την πίστη της Εκκλησίας προβάλλει ο απ. Παύλος στο σημερινό αποστολικό ανάγνωσμα, για να ενισχύσει τους αποδέκτες της επιστολής του, αλλά και όλους εμάς, ώστε να προσερχόμαστε "μετά παρηγοσίας τω θρόνω της χάριτος", για να λάβουμε από το Χριστό "έλεον και χάριν" στις περιστάσεις που έχουμε ανάγκη την βοήθεια Του.

Κρατώντας, λοιπόν, την ομολογία αυτής της πίστεως μαθαίνουμε να μετατρέπουμε σε ενέργεια προσευχής όλη την ύλη των παθών και των παθημάτων μας. Όταν έχουμε ορθή πίστη και ανδρεία δε φοβόμαστε τον καθαρικό πόνο της ντροπής, όταν αποκαλύπτουμε τον εαυτό μας ενώπιον του Θεού. Γιατί δεν πλησιάζουμε το Θεό ούτε ως δυνατοί, ούτε ως δίκαιοι, αλλά "ως γη και σποδός". Μαθαίνουμε, έτσι, να υπομένουμε την κρίση Του κατά τη διάρκεια της προσευχής. Προσπαθούμε, δηλαδή, να ζήσουμε, σε κάποιο βαθμό, αυτό που γράφει ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακας, για τον "όντως ευχόμενον": ζει την προσευχή ως "δικαστήριο και κριτήριο και βήμα Κυρίου, προ του μέλλοντος βήματος".

Η προσπάθεια να προσέλθουμε "μετά παρηγοσίας" στον θρόνο της χάριτος ενισχύεται από την πίστη στο σταυρό του Χριστού, τον οποίο σήμερα, στο μέσον της Μ. Τεσσαρακοστής, προσκυνούμε.

π. Θ.Α.Β.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Έβρ. δ' 14 – ε' 6)

Ιησούς, ο Υιός του Θεού ο μέγας Αρχιερέυς

Αδελφοί, έχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας· οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρηγοσίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν. Πᾶς γὰρ ἀρχιερέυς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται ἀσθένειαν, καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ οὕτως καὶ περὶ αὐτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθὼς περ καὶ Ἀαρῶν. Οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

Μετάφραση της Αποστολικής περικοπής

Αδελφοί, αφού λοιπόν έχουμε αρχιερέα μέγα, ο οποίος έχει διέλθει τους ουρανοί, τον Ιησού τον Υιό του Θεού, ας κρατάμε στερεά την πίστη που ομολογούμε. Διότι δεν έχουμε αρχιερέα, που να μη μπορεί να συμπαθήσει στις αδυναμίες μας, αλλά έχουμε έναν που έχει δοκιμαστεί καθ' όλα, σύμφωνα με την ομοιότητα του μ' εμάς, χωρίς να αμαρτήσσει. **Ας προσερχόμαστε λοιπόν με πεποίθηση ενώπιον του θρόνου της χάριτος, για να λάβουμε έλεος και να βρούμε χάρη όταν θα έχουμε ανάγκη για βοήθεια.**

Διότι κάθε αρχιερέας λαμβάνεται από ανθρώπους και εγκαθίσταται αρχιερέας χάριν των ανθρώπων, για να υπηρετεί ενώπιον του Θεού, για να προσφέρει δώρα και θυσίες για τις αμαρτίες. Μπορεί να είναι υπομονετικός προς εκείνους οι οποίοι βρίσκονται σε άγνοια και πλάνη, διότι και αυτός περιβάλλεται από αδυναμία, λόγω της οποίας είναι υποχρεωμένος να προσφέρει θυσίες περί αμαρτιών και για τον εαυτό του, όπως κάνει για το λαό. Και κανείς δεν παίρνει μόνος του την τιμή αυτή, αλλά μόνον όταν καλείται από τον Θεό, καθώς ακριβώς και ο Ααρών. Έτσι και ο Χριστός, δεν πήρε μόνος για τον εαυτό του τη δόξα να γίνει αρχιερέας, ἀλλ' έγινε αρχιερέας από εκείνον που του είπε,

Υιός μου είσαι συ, εγώ σήμερα σε γέννησα, όπως και σε άλλο μέρος λέει. Συ είσαι αιώνιος ιερέας κατά την τάξη του Μελχισεδέκ.

Λειτουργικά στιγμιότυπα (32)

Η ΑΓΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ

Μόλις τελειώσει το "Πιστεύω..." ο λειτουργός λέει δυνατά, και ή φωνή του μέσα στη σύναξη ακούεται σαν στρατιωτικό παράγγελμα: "Στώμεν καλώς' στώμεν μετά φόβου· πρόσχωμεν!". Το παράγγελμα άφορα στα παρακάτω, στα όποια προχωρεί ή Ιεροτελεστία. Άλλ' όμως ο Καβάσιλας το συνδέει με τα προηγούμενα, κι ας ακούσωμε πώς το εννοεί και το ερμηνεύει. «Επί της ομολογίας, φησί, ταύτης στώμεν, μη διά πιθανολογίαν αιρετικών σαλευώμεθα. Στώμεν μετά φόβου, ότι πολύς ο κίνδυνος τοις αμφιβολίαν τινά περί της πίστεως ταύτης εν τη ψυχή δεξαμένοις». Ας σταθούμε, λέει, επάνω σ' αυτή την ομολογία κι ας μην κλονιζώμαστε από τα παραπλανητικά λόγια των αιρετικών. Ας σταθούμε με φόβο, γιατί είναι μεγάλος κίνδυνος για κείνους πού θα δεχθούν στην ψυχή τους κάποια αμφιβολία γι' αυτή την πίστη. Πόσο δίκιο έχει ο Θεσσαλονικιός ερμηνευτής το βλέπομε και στον καιρό μας, όπου πολλοί ενοχλούνται τάχα από το δόγμα της Εκκλησίας και πιστεύουν σε χονδρές πλάνες, στις πιθανολογίες δηλαδή των εχθρών της πίστεως και της θεόγραφης αλήθειας της Εκκλησίας.

Άλλά το παράγγελμα, καθώς είπαμε, μάλλον άφορα στα επόμενα, στον τρόπο και την εσωτερική και ψυχική μας κατάσταση, με την οποία ερχόμαστε να τελέσουμε την αγία αναφορά, να προσφέρωμε δηλαδή την αναίμακτη και πνευματική θυσία. Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέει εδώ τα έξης· «Το γαρ εσάναι καλώς ουδέν έτερον εστίν, αλλ' η το όντως εσάναι ως προσήκον εστίν άνθρωπον όντα έμπροσθεν εσάναι του Θεού μετά φόβου και τρόμου, μετά ψυχής νηφούσης και εγηγερωμένης». Το να σταθή κανείς καλά δεν είναι τίποτ' άλλο παρά να σταθή καθώς πρέπει σαν άνθρωπος μπροστά στο Θεό με φόβο και τρόμο, με ψυχή προσεκτική και ολοπρόθυμη. Πριν από κάθε μεγάλη στιγμή, ο λειτουργός φωνάζει πάντα «Πρόσχωμεν!». Το ίδιο, όταν πρόκειται να ακουσθή ο λόγος του Θεού στον Απόστολο και στο Ευαγγέλιο· το ίδιο και τώρα, όταν ήλθε η ώρα της μεγάλης και φρικτής θυσίας. Να προσέξουμε λοιπόν και τώρα, και να προσέξουμε όχι απλώς και αόριστα, αλλά «την αγίαν αναφοράν εν ειρήνη προσφέρειν»· η προσοχή μας να συγκεντρωθή σε τούτο το σημείο, στην ειρήνη μέσα μας και μεταξύ μας, με την οποία πρέπει να προσφέρωμε τη θυσία μας προς το Θεό.

+Σ.Κ.Δ